

Accountantsverslag 2023

Gemeente Leudal

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Aan de raad van Gemeente Leudal
Leudalplein 1
6093 HE Heythuysen

2 juli 2024

Referentie: A00390/ACV2023/EK/hv

Geachte leden van de raad,

Met genoegen presenteren wij u ons accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2023 van Gemeente Leudal. Onze controle is uitgevoerd conform onze opdrachtbevestiging van 28 september 2023 met kenmerk A00390/2023/EK//KB/hv. Dit verslag gaat in op de belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening van Gemeente Leudal.

De conceptversies van dit verslag hebben wij besproken met de ambtelijke organisatie. Bovendien hebben wij dit accountantsverslag besproken met het auditcomité.

Ons accountantsverslag bestaat uit drie onderdelen. Allereerst rapporteren wij over de belangrijkste waarnemingen en overwegingen naar aanleiding van onze controle en uw jaarrekening, waaronder ons oordeel ten aanzien van de controle van de nieuwe rechtmatigheidsverantwoording, de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage. In dit accountantsverslag geven wij ook onze visie over de kwaliteit van uw interne beheersing. Hierbij rapporteren wij over de opvolging van onze aanbevelingen uit eerdere rapportages. Bovendien rapporteren wij over de uitkomsten van onze IT-audit.

Wij danken u voor het vertrouwen dat u het afgelopen jaar in ons als uw externe accountant heeft gesteld. Wij willen graag van deze gelegenheid gebruik maken om u en uw medewerkers te bedanken voor de medewerking die we ervaren hebben tijdens onze werkzaamheden.

Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Hoogachtend,
Q-Concepts Accountancy B.V.

drs. E.E.T.M. Kalnenek RA

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Onze belangrijkste boodschappen

- 1. Wij hebben een goedkeurende controleverklaring verstrekt**
De jaarrekeningcontrole is afgerond. Op basis van de verkregen controle-informatie hebben wij een [goedkeurende controleverklaring](#) verstrekt ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening 2023 (inclusief rechtmatigheidsverantwoording).
- 2. De schattingen in de jaarrekening zijn aanvaardbaar**
- 3. U houdt grip op de verantwoording in het kader van het Sociaal Domein**
Bestedingen Jeugd, WMO en de PGB's zijn rechtmatig verantwoord in de jaarrekening. Wij hebben slechts enkele beperkte onzekerheden ten aanzien van de feitelijke levering van zorg geconstateerd. Deze onzekerheden worden deels gecompenseerd door aanvullende werkzaamheden. De resterende onzekerheden hebben geen impact op ons oordeel.
- 4. De resultaatverwachtingen ten aanzien van de grondexploitaties nemen af; dit is met name het gevolg door enkele tussentijdse winstnemingen**
Voor een overzicht van de belangrijkste mutaties binnen de grondexploitaties wordt verwezen naar [pagina 9 van dit accountantsverslag](#). De resultaatverwachting is gedaald ten opzichte van vorig jaar. De reden hiervoor is gelegen in het feit dat er bij verschillende projecten tussentijds winst is genomen, conform de voorschriften van het BBV. De verwachte risico's naar de toekomst stijgen (mede daardoor). De reserve grondexploitaties is in lijn gebracht met de gekwantificeerde risico's binnen het grondbedrijf. De schattingen binnen de grondexploitaties achten wij evenwichtig.
- 5. Er is geen sprake van ongecorrigeerde controleverschillen in de jaarrekening.** Het aantal gecorrigeerde verschillen is hoger dan voorgaand jaar vanwege de verwerkte tussentijdse winstnemingen binnen de grondexploitaties.
- 6. De rechtmatigheidsverantwoording is getrouw weergegeven in de jaarrekening.** Er is sprake van [begrotingsoverschrijdingen](#) bij enkele programma's. Deze zijn niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording, aangezien ze individueel niet boven de rapporteringstolerantie uitkomen. De geconstateerde onrechtmatigheden naar aanleiding van de controle van de [Europese aanbestedingen](#) liggen ruim onder de verantwoordingsgrens.
- 7. De financiële positie is verbeterd in 2023**
Uit een analyse van de [financiële positie](#) van de gemeente blijkt dat de genormaliseerde financiële positie is verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar. In vergelijking met gemeenten in provincie Limburg en gemeenten van vergelijkbare omvang (over 2022), is de financiële positie gezond te noemen. Hierbij dient Gemeente Leudal steeds aandacht te houden voor de van toepassing zijnde risico's, met name binnen de grondexploitaties en het Sociaal Domein. De toelichting in de jaarrekening omtrent de kengetallen kan verbeterd worden.
- 8. Geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage in de jaarrekening. De WNT-verantwoording is juist en volledig verantwoord in de jaarrekening.**
- 9. Onze rapportages in voorgaande jaren hebben geleid tot concrete acties**
In voorgaande rapportages (managementletter en accountantsverslag) hebben wij bevindingen en aanbevelingen aan u gerapporteerd. Deze bevindingen en aanbevelingen worden door u samengevat in een voortgangsrapportage, welke ieder kwartaal besproken wordt binnen het managementteam. Hierdoor houdt u als organisatie grip op de aanbevelingen van de accountant. We constateren dat van de 4 openstaande aanbevelingen er 2 zijn opgevolgd ten tijde van de jaareindecontrole. Met de overige aanbevelingen bent u gestart met de opvolging ervan.
- 10. U beschikt over een interne frauderisicoanalyse**
Op basis van onze frauderisicobeoordeling hebben wij specifieke controle-werkzaamheden uitgevoerd. Hieruit volgen geen bijzonderheden, die aan u gemeld zouden moeten worden.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico's)

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Ons oordeel bij uw jaarrekening 2023

De controle van de jaarrekening 2023 van Gemeente Leudal is afgerond. De [reikwijdte van onze controle](#) is gewijzigd ten opzichte van 2022; dit vanwege de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Met ingang van het verslagjaar 2023 legt het college verantwoording af over de rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties. De accountant geeft uiteindelijk een getrouwheidsoordeel af over de jaarrekening, waarvan deze rechtmatigheidsverantwoording onderdeel uitmaakt.

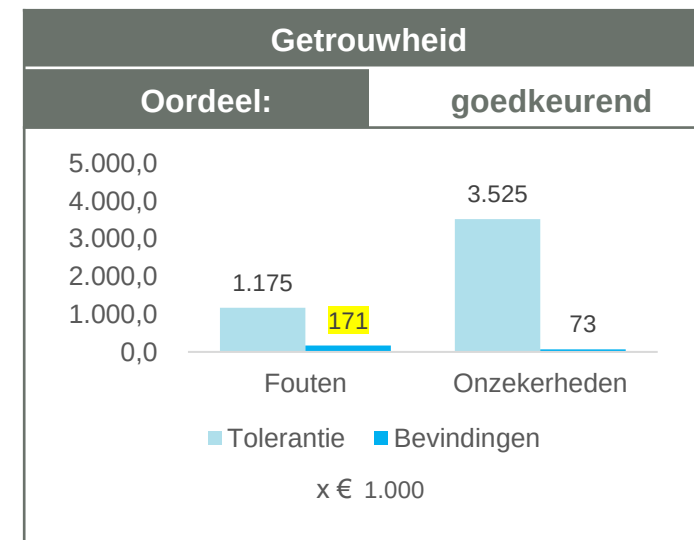
Op basis van de verkregen controle-informatie hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt bij de jaarrekening 2023 op het aspect getrouwheid van de jaarrekening (inclusief rechtmatigheidsverantwoording) en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage. Deze controleverklaring is gedateerd op de dag dat de jaarrekening wordt goedgekeurd door de gemeenteraad, 2 juli 2024.

Voor een overzicht van de gehanteerde materialiteit en de geconstateerde fouten en onzekerheden tijdens onze controle, verwijzen wij naar de tabel hiernaast.

Hieruit blijkt dat er naar aanleiding van onze controle sprake is van een beperkt ongecorrigeerd controleverschil ad € 171.000, welke betrekking heeft op [de Appa-voorziening](#), die te laag is weergegeven in de jaarrekening. Gedurende de controle heeft naar aanleiding van een nadere analyse van de diverse grondexploitaties een aanvullende winstneming van per saldo € 780.000 (winstneming ad € 1.099.000 en verliesvoorziening ad € 319.000) plaatsgevonden.

Er is bovendien zeer beperkt sprake van onzekerheden ([€ 73.000](#)). De onzekerheden hebben betrekking op het niet voldoende kunnen vaststellen dat beschikte zorg feitelijk geleverd is. Dit bedrag heeft volledig betrekking op Jeugd-bestedingen.

Uit de controle van de rechtmatigheidsverantwoording komen geen getrouwheidsfouten of –onzekerheden naar voren. De rechtmatigheidsverantwoording is getrouw weergegeven in de jaarrekening. Wij behoeven daarnaast geen benadrukking in onze controleverklaring op te nemen ten aanzien van de door het college geconstateerde en gerapporteerde onrechtmatigheden.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

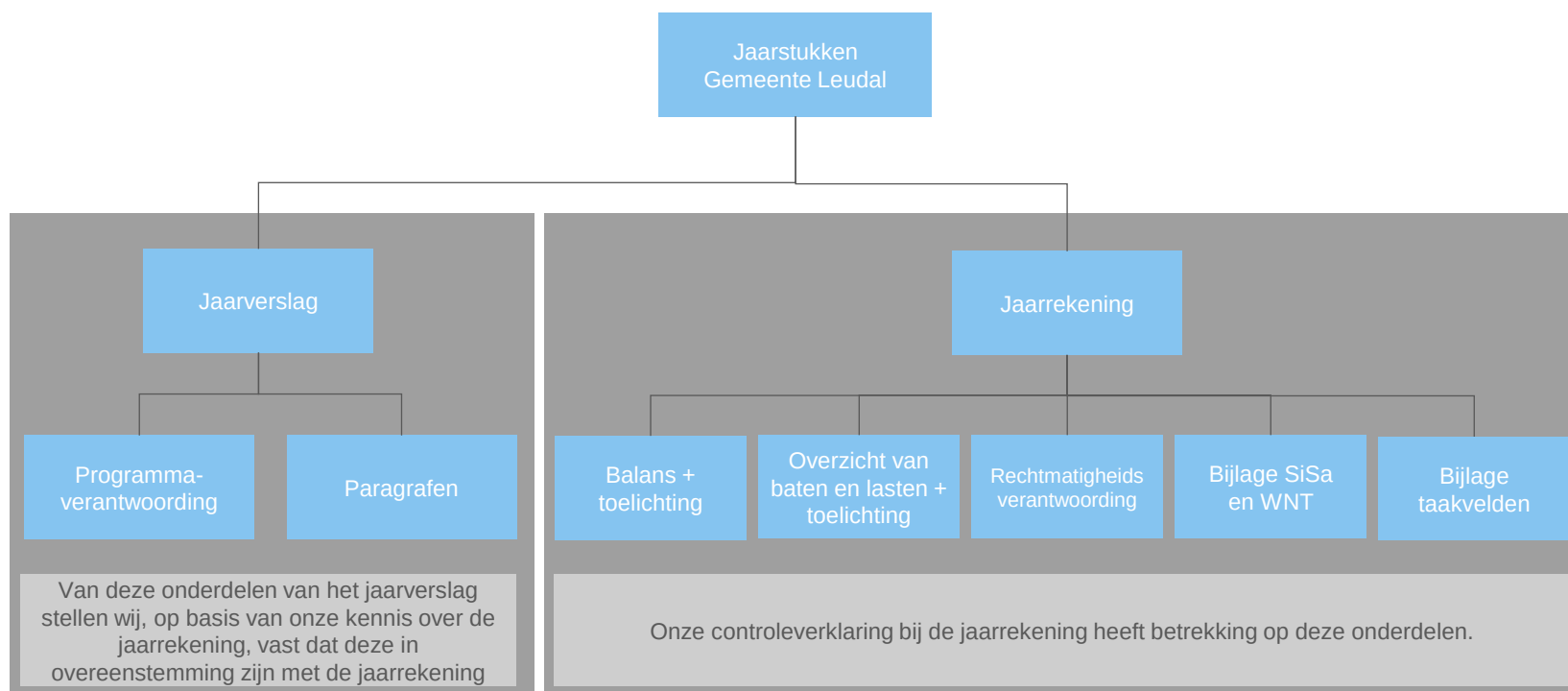
Fraude(risico's)

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Reikwijdte van onze controle

De reikwijdte van de controle is zo ontworpen dat er voldoende controle-informatie wordt verkregen met betrekking tot uw jaarrekening, ter ondersteuning van een kwalitatieve controle. In de managementletter hebben wij onze reikwijdte en controleaanpak reeds toegelicht. De definitieve reikwijdte van de controle is gelijk aan die in de managementletter. Onderstaand hebben wij nogmaals de samenvatting van de reikwijdte van onze controle opgenomen.

jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico's)

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Rechtmatigheids-
verantwoording

 Financiële
positie

Onzekerheden binnen het Sociaal Domein hebben geen effect op ons oordeel

U heeft, net als over 2023, aandacht besteed aan de verantwoording van de bestedingen in het kader van het Sociaal Domein. De door u verrichte werkzaamheden in dit kader leiden ertoe dat wij beperkte fouten of onzekerheden rapporteren ten aanzien van de verantwoorde bestedingen binnen het Sociaal Domein. Hieronder hebben wij een opsomming van de werkzaamheden opgenomen en onze conclusies daarbij.

Geen fouten, beperkte onzekerheden geconstateerd ten aanzien van de bestedingen in het kader van de WMO

De controlemix ten aanzien van de WMO-bestedingen bestonden uit procesgerichte en gegevensgerichte werkzaamheden, te weten:

- Interne controlewerkzaamheden op clientdossiers ter bepaling van het recht op zorg, de juistheid van de kosten alsmede het aspect feitelijke levering van zorg;
- Aansluiting verantwoorde WMO-bestedingen in financiële administratie met de subadministratie;
- Aansluiting tussen de financiële administratie en de productie-verantwoordingen / controleverklaringen van individuele WMO zorgaanbieders Begeleiding en Hulp bij het Huishouden. Deze werkzaamheden leveren een onzekerheid op van slechts € 45.000. Dit betreffen bestedingen bij zorgaanbieders waar geen controleverklaring bij de productieverantwoording was bijgevoegd. Deze onzekerheid nemen wij niet mee in onze foutenevaluatie ten aanzien van ons oordeel omtrent getrouwheid, aangezien deze lager is dan onze rapporteringstolerantie.

Eveneens geen fouten en beperkte onzekerheden geconstateerd ten aanzien van de Jeugd-bestedingen

Onze werkzaamheden met betrekking tot de verantwoorde Jeugd-bestedingen bestonden louter uit gegevensgerichte werkzaamheden, te weten:

- Aansluiting verantwoorde Jeugd-bestedingen in financiële administratie met subadministratie;
- Review van de werkzaamheden van de accountant van Gemeente Roermond m.b.t. de Jeugd-verantwoording Midden-Limburg. Deze werkzaamheden zijn gebaseerd op het Controleprotocol centrumregeling Jeugdzorg Midden-Limburg en onze controle-instructies die wij in dit kader aan de accountant van Gemeente Roermond hebben verstuurd;
- Aansluiting maken tussen de financiële administratie en productieverantwoordingen, voorzien van controleverklaringen dan wel bestuursverklaringen van individuele Jeugdzorgaanbieders. Deze werkzaamheden leiden tot een onzekerheid van afgerond € 146.000. Dit laatste betreffen bestedingen bij zorgaanbieders waar geen controleverklaring bij de productieverantwoording dan wel een bestuursverklaring was ontvangen. Conform de voor dit doel opgestelde notitie van de SDO heeft gemeente Leudal aanvullende werkzaamheden verricht ten aanzien van de prestatielevering van die bestedingen, waar het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) de verwijzer is. Uit deze werkzaamheden komen geen bijzonderheden naar voren. Wij hebben het recht op zorg alsmede de feitelijke levering van zorg, waarbij het CJG de verwijzer is, in voldoende mate kunnen vaststellen. Met deze werkzaamheden is de onzekerheid teruggebracht tot € 73.000, daar het CJG in circa de helft van alle gevallen de verwijzer is. Ten aanzien van de bestedingen, waarbij het CJG niet de verwijzer was, zijn door Gemeente Leudal geen aanvullende werkzaamheden verricht. Het genoemde bedrag nemen wij mee in onze analyse van fouten en onzekerheden. Gezien de omvang zal dit niet leiden tot een aanpassing in onze verklaring.

 Belangrijkste boodschappen

 Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarrekening

WNT
SiSa
Interne beheersing
Fraude(risico's)

 Ontwikkelingen voor uw organisatie

 Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Rechtmatigheids-
verantwoording

Financiële
positie

Schattingen sociaal domein zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening dient het college belangrijke schattingen aangaande de verslaggeving toe te passen en toe te lichten. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2023 beoordeeld en hebben geconcludeerd dat deze zijn gebaseerd op consistente toepassing van uitgangspunten en aannames.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering ten aanzien van de schattingen binnen het Sociaal domein, waarbij de aanvaardbare bandbreedte, gebaseerd op materialiteitsoverwegingen er als volgt uit ziet:

Schattingspost		Oordeel				Toelichting
Nog te betalen zorgkosten			●			De nog te betalen kosten zijn bepaald op basis van de opgaven (productieverantwoordingen met controleverklaringen dan wel bestuursverklaringen) van de zorgverleners en de afloop van de balanspositie in 2023. Het verschil tussen deze opgaven en de reeds in de administratie verantwoorde lasten zijn als kortlopende schuld verantwoord op de balans.
	controleverschil	voorzichtig	evenwichtig	optimistisch	controleverschil	

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico's)

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Rechtmatigheids-
verantwoording

Financiële
positie

Ontwikkelingen binnen uw grondexploitaties

De grafiek hiernaast toont de ontwikkeling binnen de grondexploitaties. De grondexploitaties van Gemeente Leudal zijn geactualiseerd op basis van gedegen interne analyses. Actualisatie van de grondexploitaties door de raad vindt gelijktijdig met vaststelling van de jaarrekening plaats.

Uit de jaarrekening blijkt dat de totale boekwaarde stijgt ten opzichte van 2022. Dit is voornamelijk het gevolg van de verwerkte tussentijdse winstneming op de projecten De Bevelanden (€ 240.000) en Arenbos (€ 455.000) gedurende het boekjaar en de aanvullend geachte resultaatneming na het opstellen van de initiële jaarrekening van per saldo € 780.000 (zie hieronder voor een nadere toelichting). De geactiveerde kosten zijn beperkt in 2023 en hebben met name betrekking op rentelasten. Binnen de projecten P. van Donstraat en Arenbos hebben grondverkoppen plaatsgevonden.

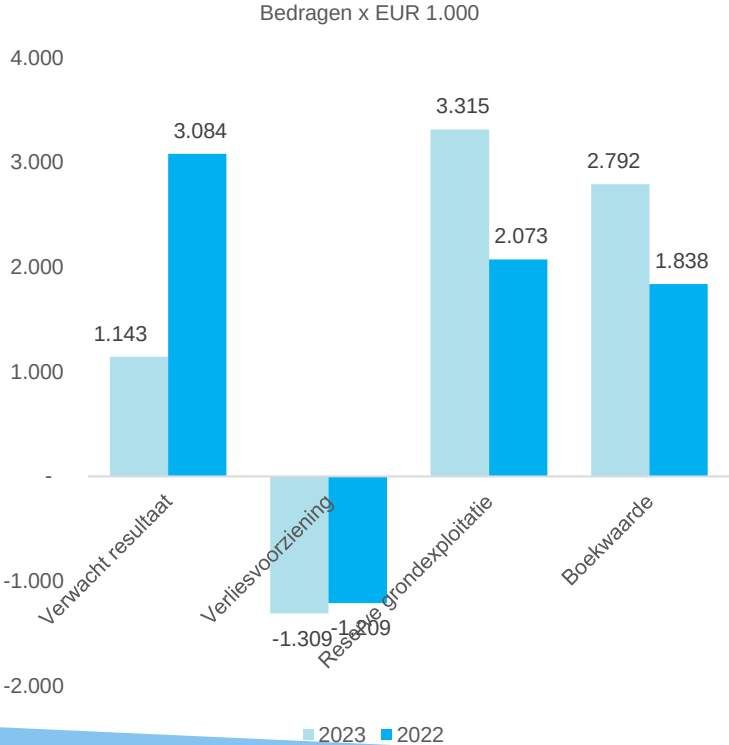
De verliesvoorziening stijgt

Zoals zichtbaar is in de grafiek hiernaast, stijgt de verliesvoorziening. De verliesvoorziening is geheel toe te schrijven aan het project Ittervoort 4, betreffende in het verleden gevormde voorzieningen ad € 990.000 en een aanvullende voorziening in 2023 ad € 319.000. Negatieve resultaten binnen de grondexploitaties worden conform het reservebeleid van de gemeente gedekt uit de reserve grondexploitaties. In de prognose van het project Ittervoort 4 is reeds rekening gehouden met de voorgenomen dekking uit de reserve grondexploitaties ter hoogte van € 319.000. Deze dekking is overeenkomstig de Nota Grondbeleid reeds verwerkt in de jaarrekening.

De overige projecten laten een geprognosticeerd positief resultaat op einddatum zien. De totale resultaatverwachting is ten opzichte van ultimo 2022 gedaald van € 3.084.000 naar € 1.143.000 ultimo 2023. Dit heeft te maken met de hierboven genoemde tussentijdse winstnemingen in 2023 en de aanvullend geachte winstnemingen na opstellen van de initiële jaarrekening.

De resultaatverwachting voor de verwerking van de tussentijdse winstnemingen bedroeg € 2.618.000. Uit een nadere analyse van de diverse grondexploitaties hebben we geconstateerd dat er een aanvullende winstneming van € 1.099.000 noodzakelijk is. Deze tussentijdse winstneming is verwerkt in de jaarrekening 2023.

Tabel: financiële kerncijfers grondexploitaties 2023 vs. 2022

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico's)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Rechtmatigheids-
verantwoording

Financiële
positie

De reserve grondexploitaties is specifiek bepaald

De reserve grondexploitaties is ten opzichte van 2023 gestegen. Deze reserve is ingesteld als weerstandsvermogen voor de grondexploitaties. Per project worden de risico's periodiek geïnventariseerd en gekwantificeerd op basis van de verwachte kans maal de impact van de geïnventariseerde risico's. De totale risico's over alle exploitaties per 31-12-2023 wordt becijferd op € 2.536.000 (2022: € 1.809.000). Dit impliceert dat de risico's binnen de grondexploitaties zijn gestegen. De reserve grondexploitaties is hier mee in lijn gebracht, conform het interne beleid hieromtrent binnen Gemeente Leudal. Als gevolg van de aanvullende tussentijdse resultaatneming van € 780.000 (saldo winst en verlies) is de reserve grondexploitaties conform het reservebeleid en de Nota Grondbeleid van Gemeente Leudal gestegen naar € 3.315.000.

De belangrijkste risico's hebben betrekking op de kostendekkendheid van de meest omvangrijke grondexploitaties. Zoals uit de voorgaande pagina bleek, zien deze met name toe op het project Bedrijventerrein Ittervoort 4.

 Belangrijkste boodschappen

 Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarrekening

WNT
SiSa
Interne beheersing
Fraude(risico's)

 Ontwikkelingen voor uw organisatie

 Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Rechtmatigheids-
verantwoording

Financiële
positie

Binnen het fysiek domein is zowel sprake van voorzichtige als optimistische schattingselementen

De waardering van uw grondexploitatie is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op, waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en parameters beoordeeld. In onderstaande tabel zijn onze bevindingen weergegeven.

Schattingspost	Oordeel					Toelichting
Gehanteerde rekenrente			●			Het college rekent binnen de grondexploitatie met een toekomstige rekenrente, die is gebaseerd op de werkelijke gemiddelde rekenrente gebaseerd op de huidige leningenportefeuille. De gehanteerde rekenrente bedraagt 1,66%.
Kostenstijging				●		De gehanteerde kostenstijging bedraagt 2%. Deze aanname ligt lager dan de voorhanden zijnde marktgegevens, zoals bijvoorbeeld het rapport van extern specialist Metafoor. Hierdoor achten wij de ingerekende kostenstijging optimistisch. Het hanteren van een hoger percentage levert echter geen significante verschillen op ten aanzien van de berekende eindwaarde van de verschillende grondexploitaties.
Opbrengststijging			●			Het college rekent net als in 2022 met een opbrengststijging in de projecties. We achten de onderliggende veronderstellingen evenwichtig.
Gehanteerde programmering			●			De programmering van de grondexploitatie is gebaseerd op actuele marktomstandigheden, interne en externe adviezen, onderzoeken en politieke uitgangspunten ten aanzien van woningbouw en werkgelegenheid. Wij achten de op marktinformatie gebaseerde inschatting voor de programmering evenwichtig op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden. We merken op dat de looptijd van de grondexploitaties over het algemeen vaker worden verlengd; zo ook bij het project Ittervoort IV. Het hierdoor ontstane verlies ad € 321.000 is na correctievoorstel verwerkt in de verliesvoorziening, zoals ook weergegeven op pagina 9 van dit verslag.
Verkooprijzen			●			De prijzen zoals ingerekend in de grondexploitatie zijn veelal gebaseerd op marktinformatie, taxaties of onderliggende contracten. Wij achten voor 2023 de gehanteerde prijsstelling, zoals opgenomen in de door ons gecontroleerde projecten, voldoende onderbouwd. Tijdens de controle van de grondverkoop hebben we geconstateerd dat de gerealiseerde prijzen overeenkwamen met de vastgestelde grondprijzen.
	controleverschil	voorzichtig	evenwichtig	optimistisch	controleverschil	

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico's)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoeringRechtmatigheids-
verantwoordingFinanciële
positie

De jaarrekening voldoet aan het BBV – controleverschillen zijn allen gecorrigeerd

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente heeft de jaarrekening opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving beoordeeld; en
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld.

Wij zijn van mening dat de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die het college heeft gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2023 aanvaardbaar zijn en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria geschikt.

Bij onze controle hebben wij enkele bevindingen geconstateerd. Deze hadden met name betrekking op het niet verwerken van tussentijdse winstnemingen binnen enkele grondexploitaties en de onjuiste verwerking van de verliesvoorziening binnen de grondexploitaties. Deze controlebevindingen zijn allen gecorrigeerd in de definitieve versie van de jaarrekening.

Er is sprake van een beperkt ongecorrigeerde controleverschillen ten aanzien van de Appa-voorziening, die te laag is verantwoord (zie volgende pagina).

 Belangrijkste boodschappen

 Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico's)

 Ontwikkelingen voor uw organisatie

 Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Rechtmatigheids-
verantwoording

Financiële
positie

Schattingen binnen het domein bedrijfsvoering zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2023 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Schattingspost	Oordeel					Toelichting
Waardering financiële vaste activa			●			We hebben de waardering van uw financiële vaste activa in detail gecontroleerd. Wij concluderen dat de inschattingen van het college ten aanzien van de kapitaalverstrekking en in het bijzonder de effectenportefeuille evenwichtig tot stand zijn gekomen.
Waardering (im)materiële vaste activa			●			We hebben vastgesteld dat Gemeente Leudal de nota activabeleid heeft nageleefd. De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn afgestemd op de economische levensduur van de (im)materiële vaste activa en daarmee aanvaardbaar. Er zijn daarnaast geen indicaties op bijzondere waardeverminderingen van materiële vaste activa. Wij hebben vastgesteld dat de gehanteerde uitgangspunten evenwichtig zijn.
Waardering debiteuren			●			Debiteuren zijn juist gewaardeerd in de jaarrekening. De omvang van de voorzieningen voor oninbaar geachte debiteuren is op consistente wijze bepaald.
Voorzieningen		●				Voorzieningen zijn juist en volledig gevormd in de jaarrekening 2023. Aan alle voorzieningen liggen actuele beheer-/onderhoudsplannen ten grondslag. De in 2022 gevormde Appa-voorziening is in 2023 niet opnieuw geëvalueerd. Op basis van de voorhanden zijnde actuariële rapportage. Op basis van deze rapportage zou de Appa-voorziening € 171.000 hoger moeten zijn. Dit bedrag nemen wij mee in onze foutenevaluatie.
	Controleverschil	Voorzichtig	Evenwichtig	Optimistisch	Controleverschil	

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico's)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Rechtmatigheids-
verantwoording

Financiële
positie

De rechtmatigheidsverantwoording van het college is getrouw weergegeven in de jaarrekening

Algemeen

De commissie BBV geeft via de Kadernota Rechtmatigheid haar visie over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de controleverklaring van de decentrale overheden. Rechtmatigheid heeft een bijzondere positie binnen het BBV, omdat dit het enige onderwerp is waarbij de commissie BBV zich niet uitsluitend richt op de toepassing van de verslaggevingsregels, maar ook op de controle van de jaarstukken. De Kadernota Rechtmatigheid wordt geactualiseerd als de ontwikkelingen daar aanleiding toe geven. Voor de jaarrekening 2023 is hier aanleiding toe geweest. Met ingang van het verslagjaar 2023 is de verantwoordelijkheid van het college voor de rechtmatigheid benadrukt doordat het college een verantwoording over rechtmatigheid af moet gaan geven in plaats van de accountant. Het uitgangspunt van de wetgever is dat de reikwijdte van de verantwoording door het college niet wijzigt ten opzichte van de situatie waarin de accountant een oordeel gaf.

Wat eveneens niet verandert, zijn de criteria die worden afgedekt door de rechtmatigheidsverantwoording. Dit waren en blijven het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium.

De verantwoording die het college aflegt is gebaseerd op een standaardmodel dat bij wet is vastgelegd. De tekst van de verantwoording ligt vast en moet door het college op de volgende punten worden aangevuld:

1. Datum vaststelling normenkader*;
2. Het door de raad vastgestelde grensbedrag (de verantwoordingsgrens);
3. Het wel of niet voldoen aan rechtmatigheidscriteria;
4. Geconstateerde afwijkingen boven de verantwoordingsgrens.

*Het operationaliseren van het normenkader is een taak van het college en wordt vastgelegd in een toetsingskader. In een toetsingskader is per wet / regeling / verordening vastgelegd welke artikelen relevant zijn voor de toetsing. Het toetsingskader kan de vorm hebben van procesbeschrijvingen, interne controleplannen, enz.

De accountant geeft uiteindelijk een getrouwheidsoordeel af over de jaarrekening, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel uitmaakt. Binnen de rechtmatigheidsverantwoording wordt onderscheid gemaakt tussen afwijkingen, fouten en onduidelijkheden en begrotingsonrechtmatigheden. Deze begrippen zijn onderling niet uitwisselbaar al kan er wel sprake zijn van overlap. Schematisch is dit als volgt weergegeven in de Kadernota rechtmatigheid 2023:

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico's)

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Rechtmatigheids-
verantwoording

 Financiële
positie

De rechtmatigheidsverantwoording van het college is getrouw weergegeven in de jaarrekening

Wat had Gemeente Leudal al geregeld in 2022?

Voorgaand jaar hebben wij reeds vastgesteld dat binnen de Gemeente Leudal acties zijn ondernomen om te voldoen aan de eis van de rechtmatigheidsverantwoording. Voorbeelden zijn:

- De herijking van het interne controleplan (2021-2022);
- De risicoanalyse per relevant proces is opnieuw onder de loep genomen en aangepast, waar noodzakelijk geacht;
- De coördinatie van de VIC-werkzaamheden is beter georganiseerd. Er is sprake van een continu proces;
- De kwaliteit van de controlememoranda is verbeterd.

Welke aspecten heeft Gemeente Leudal voor 2023 aanvullend geregeld?

Activiteit	Gerealiseerd	Toelichting
Actualiseren Financiële verordening en Controleverordening		Vastgesteld in de raadsvergadering van 14-2-2023
Actualiseren controleprotocol en vaststellen normenkader		Vastgesteld in de raadsvergadering van 4-7-2023 en 11-12-2023
Vaststellen verantwoordingsgrens		Middels Financiële verordening vastgesteld op 1% van de lasten inclusief dotaties aan de reserves
Operationaliseren normenkader in toetsingskader		Middels de werkplannen interne controle, echter geen directe koppeling met het normenkader
Uitvoeren interne controlewerkzaamheden		Afgerond ten tijde van de jaarrekeningcontrole

Onze conclusies ten aanzien van uw rechtmatigheidsverantwoording

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat:

- Gemeente Leudal tijdig is begonnen met het implementeren van de rechtmatigheidsverantwoording.
- de bewoording van de rechtmatigheidsverantwoording aansluit op het model volgens de Kadernota rechtmatigheid 2023;
- de geconstateerde begrotingsafwijkingen deugdelijk zijn onderbouwd, waarbij de begrotingsoverschrijdingen binnen de programma's niet zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording, aangezien ze individueel de rapporteringstolerantie, welke gelijk is aan de verantwoordingsgrens, niet overschrijden. Er is daarnaast sprake van 'acceptabele' begrotingsoverschrijdingen. Deze behoeven daarom niet nader toegelicht te worden in de paragraaf bedrijfsvoering. Bovendien behoeven wij hieromtrent geen benadrukking in onze controleverklaring op te nemen (voor nadere toelichting zie volgende pagina);
- Vanwege de omvang van de geconstateerde aanbestedings-onrechtmatigheden, behoeven deze niet te worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze zijn vrijwillig wel nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering (voor nadere toelichting zie volgende pagina);
- het 'rechtmatigheidsdossier' van Gemeente Leudal als deugdelijke onderbouwing dient bij de rechtmatigheidsverantwoording 2023.

Rekening houdende met bovenstaande dat de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is weergegeven.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico's)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Rechtmatigheids-
verantwoording

Financiële
positie

De rechtmatigheidsverantwoording van het college is getrouw weergegeven in de jaarrekening

Begrotingsrechtmatigheid

Een onderdeel van onze rechtmatigheidscontrole betreft de naleving van het budgetrecht van de raad. Op basis van de Financiële verordening informeert het college de raad als ze verwacht dat de lasten van een programma de geautoriseerde lasten dreigen te overschrijden, de investeringsuitgaven van een investeringskrediet het geautoriseerde investeringskrediet dreigen te overschrijden, of de baten van een programma de geautoriseerde baten dreigen te over- of onderschrijven.

Overschrijdingen van lasten zijn per definitie onrechtmatig. Indien deze de verantwoordingsgrens overschrijden dan dienen deze te worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Het is aan het college om aan te tonen dat deze overschrijdingen 'acceptabel' zijn. Lastenoverschrijdingen zijn acceptabel, indien deze worden gecompenseerd door hogere baten, het een open einde regeling betreft of wanneer deze passen binnen het door de raad vastgestelde beleidskader. Overschrijdingen van baten en onderschrijdingen van baten en lasten zijn alleen onrechtmatig wanneer ze niet passen binnen het bestaand beleidskader van de raad of wanneer deze niet tijdig zijn gemeld. Het aspect 'tijdigheid' wordt niet nader gedefinieerd in de afspraken met de raad. Wij bevelen dan ook aan om het aspect tijdigheid te verankeren in uw Financiële verordening.

Wij hebben geconstateerd dat er in de jaarrekening een overzicht is opgenomen van de budgetoverschrijdingen per programma. Zie hiertoe het hoofdstuk "Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid" in de jaarrekening.

In dit hoofdstuk is ook geconcludeerd dat de geconstateerde begrotings-onrechtmatigheden niet behoeven te worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording, aangezien ze individueel niet boven de rapporteringstolerantie uitkomen. Vanwege het feit dat deze overschrijdingen daarnaast passen binnen het bestaand beleidskader van de raad, worden deze overschrijdingen als 'acceptabel' aangemerkt.

Beperkte onrechtmatigheden geconstateerd ten aanzien van de controle van de Europese aanbestedingen

Uw VIC-functie heeft slechts beperkte onrechtmatigheden geconstateerd naar aanleiding van de interne controlewerkzaamheden ten aanzien van de Europese aanbestedingsregels. Het totaal aan aanbestedingsonrechtmatigheden overstijgt de verantwoordingsgrens niet. Deze zijn conform de Kadernota rechtmatigheid 2023 wel nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

De controle van de aanbestedingen op basis van de uitgevoerde spend analyse over de jaren 2020 tot en met 2023 is gedegen voorbereid door de ambtelijke organisatie. Enkel de Europese aanbestedingen zijn betrokken in de rechtmatigheidscontrole. Deze werkzaamheden richten zich op de juistheid (zijn de Europese aanbestedingen rechtmatig doorlopen) en volledigheid (zijn alle opdrachten Europees, die ook aanbesteed hadden moeten worden) van de Europese aanbestedingen. U heeft conform het normenkader niet getoetst aan het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico's)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Rechtmatigheids-
verantwoording

Financiële
positie

De financiële positie is verbeterd

In de [grafiek](#) op de volgende pagina is een overzicht opgenomen van de kengetallen die verplicht in de jaarrekening van Leudal moeten worden opgenomen. Uit het overzicht blijkt dat de financiële positie van Leudal over de hele breedte is verbeterd.

De ratio's hebben wij afgezet tegen de ratio's over 2022, maar ook tegen de cijfers van gemeenten met een vergelijkbaar aantal inwoners en de provincie Limburg (situatie 2022). Onze belangrijkste observaties ten aanzien van de ratio's zijn:

- De (gecorrigeerde) netto schuldquote is aanzienlijk verbeterd in 2023. Beide kengetallen liggen ook aanzienlijk lager dan het gemiddelde van de Limburgse gemeenten in 2022 en dan het gemiddelde bij gemeenten van vergelijkbare omvang (35.000-45.000 inwoners). Hoe lager de netto schuldquote, hoe beter de financiële positie is.
- In vergelijking met de andere gemeenten in Nederland en de gemeenten in de provincie Limburg is de solvabiliteit hoger. Ook dit is positief. Het toont immers aan dat Leudal voldoende eigen vermogen heeft om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteit is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2022.
- Het relatieve belang van de grondexploitaties in de totale exploitatie van de gemeente is ook gelijk nagenoeg gebleven. Een laag percentage is positief, aangezien verondersteld wordt dat met grondexploitaties verhoogde risico's gepaard gaan. Dit percentage ligt lager dan het gemiddelde in Limburg.
- Ook de belastingcapaciteit is nagenoeg gelijk gebleven (89% tegenover 88% in 2022). Dit percentage ligt ook lager in vergelijking met gemeenten

met een vergelijkbare omvang en met andere gemeenten in Limburg. Een percentage meer dan 100% geeft aan dat er geen mogelijkheid is eventuele (structurele) tekorten in de begroting te dekken met hogere belastingtarieven. Een percentage van 89% is daarmee ook een indicatie van een gezonde financiële positie.

- Ten slotte is ook de structurele exploitatieruimte in vergelijking met 2022 wederom sterk gestegen naar maar liefst 17% (was: 11%). Dit houdt in dat de structurele lasten ruimschoots kunnen worden gedekt door structurele baten. Het percentage over 2023 ligt ook aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van andere gemeenten in Limburg.

We merken op dat de toelichting in de jaarrekening omtrent de kengetallen beperkt is. Zo wordt de reden van de fluctuaties van de kengetallen niet onderbouwd. Ook wordt het onderlinge verband tussen de verschillende kengetallen niet nader toegelicht. Dit zou de informatiewaarde ten goede komen.

 Belangrijkste boodschappen

 Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico's)

 Ontwikkelingen voor uw organisatie

 Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

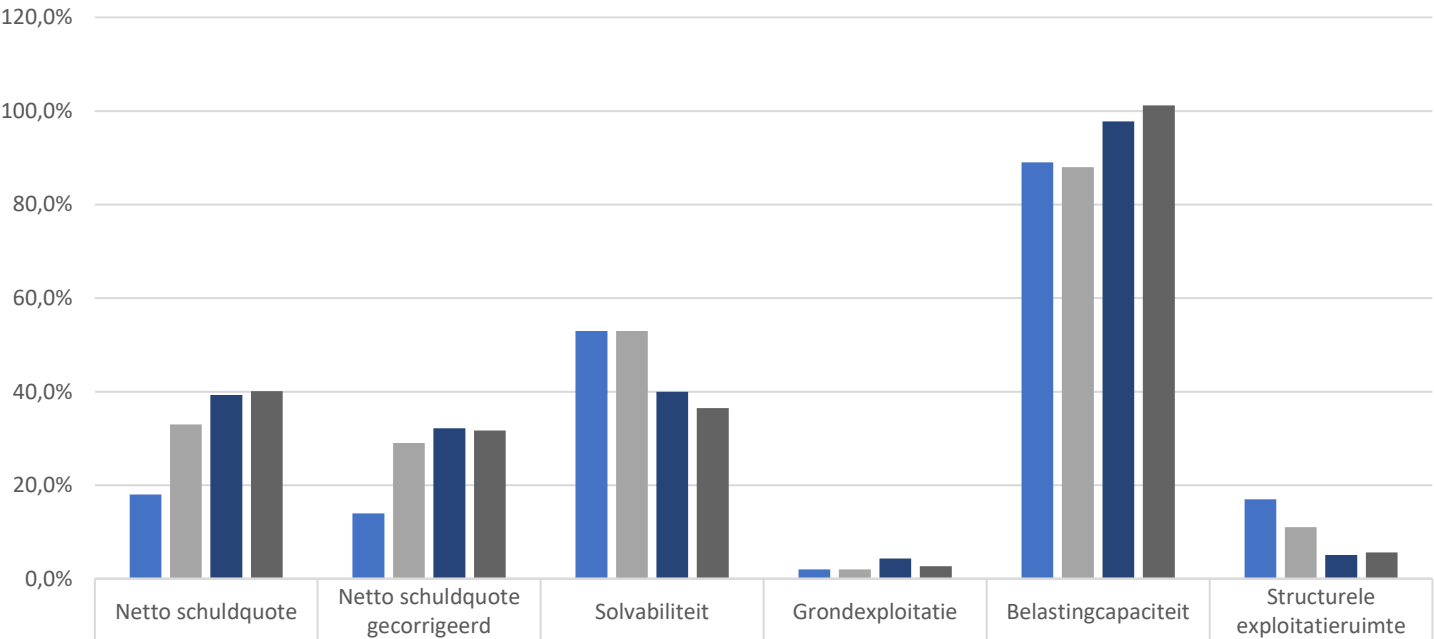
Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Rechtmatigheids-
verantwoording

Financiële
positie

Financiële kengetallen

■ Leudal 2023	18,0%	14,0%	53,0%	2,0%	89,0%	17,0%
■ Leudal 2022	33,0%	29,0%	53,0%	2,0%	88,0%	11,0%
■ Gemeenten 35.000-45.000 inwoners 2022	39,3%	32,2%	40,0%	4,3%	97,8%	5,1%
■ Provincie Limburg 2022	40,1%	31,7%	36,5%	2,7%	101,2%	5,6%

 Belangrijkste boodschappen

 Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel
Jaarverslag
Jaarrekening

WNT

SiSa
Interne beheersing
Fraude(risico)

 Ontwikkelingen voor uw organisatie

 Bijlagen

De bezoldiging van uw topfunctionarissen (WNT) is juist en volledig verantwoord

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeentesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de WNT-verantwoording in uw jaarstukken.

Bijlage Wet Normering Topinkomens (WNT)	
Aantal topfunctionarissen	U heeft twee topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening 2023. In 2022 waren dit er ook twee.
Aard dienstverband	De griffier en gemeentesecretaris hebben beiden een arbeidsovereenkomst.
Ontslagvergoeding	U heeft in 2023 geen ontslagvergoedingen uitgekeerd.

Controleverklaring Gemeente Leudal bevat paragraaf inzake overige aangelegenheden anticumulatiebepaling WNT

Met ingang van 2018 geldt een nieuwe WNT-regel voor de samenloop van topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. Deze anticumulatiebepaling regelt dat de som van de bezoldigingen van iemand die uitvoerende topfuncties uitoefent bij meerdere rechtspersonen of instellingen, niet hoger mag zijn dan het van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum. In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij geen controle uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatiebepaling. Dit hebben wij in onze controleverklaring bij uw jaarrekening in een paragraaf inzake overige aangelegenheden tot uitdrukking gebracht.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op:
<https://www.topinkomens.nl>

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Geen bevindingen in de Sisa-bijlage

Geen bevindingen in de SiSa-bijlage

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage. Op de volgende pagina hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering in jaarrekening 2023 weergegeven.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2023 zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:

- € 12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan € 125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan € 1.000.000;
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. In de tabel op de volgende pagina hebben wij onze bevindingen opgenomen naar aanleiding van de controle van de SiSa-bijlage.

Accountantscontrole specifieke uitkeringen - gemeenten

De verantwoording over de specifieke uitkeringen (via de SiSa-bijlage in de jaarrekening) maakt in 2023 nog geen onderdeel uit van de rechtmatigheidsverantwoording.

Naast de controle van de verantwoording over de specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage als onderdeel van de controle van de jaarrekening als geheel is in artikel 213 lid 3.b Gemeentewet geregeld dat de accountant op grond van de uitgevoerde controle in de controleverklaring een direct oordeel geeft over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet.

De accountant neemt dit oordeel en overige rapporteringsverplichtingen die hier uit voortvloeien op in een aparte sectie in de controleverklaring 'Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten'. Zoals af te leiden uit voorgaande paragraaf zal het rechtmatigheidsoordeel omtrent de specifieke uitkeringen in de jaarrekening 2023 **goedkeurend** luiden.

Vanaf 2024 verwachten wij dat de verantwoording van de specifieke uitkeringen wel onderdeel gaat uitmaken van de rechtmatigheidsverantwoording. Het college wordt hiermee verantwoordelijk voor de rechtmatige verantwoording van baten, lasten en balansmutaties die betrekking hebben op de specifieke uitkeringen.

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen in
uw organisatie

Bijlagen

Toelichting op SiSa-bijlage 2023 (1)

Naam specifieke uitkering	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid (in *€ 1.000)	Toelichting fout/onzekerheid
JenV A16 – Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
FIN B2 - Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C32 - Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C55 – Aanpak energiearmoede	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C62 – Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en gedupeerden door de toeslagenaffaire	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C92 – Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C94 – Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
OCW D8 – Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
OCW D14 – Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
IenW E20 – Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
IenW E27B – Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
IenW E84 – Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
EZK F28 – Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

jaarrekening, ter
de controle. Wij
envatting

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen in uw organisatie

Bijlagen

Toelichting op SiSa-bijlage 2023 (2)

Naam specifieke uitkering	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid (in *€ 1.000)	Toelichting fout/onzekerheid
SZW G2 – Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G3 – Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G4 – Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G10 – Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2023	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G12 – Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G13 – Onderwijsroute 2023_deel gemeente	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
WVS H4 - Specifieke uitkering stimulering sport	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
WVS H8 – Specifieke uitkering Regeling Sportakkoord 2020-2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
WVS H12 – Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
WVS H25 – Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
WVS H30 – Specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
WVS H31 – Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen (SPUK NEAS)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
WVS H32 – Specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

jaarrekening, ter de controle. Wij nenvatting

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Bevindingen en aanbevelingen uit onze managementletter hebben geleid tot concrete acties

Status bevindingen en aanbevelingen voorgaand jaar

In voorgaande rapportages (managementletter en accountantsverslag) hebben wij bevindingen en aanbevelingen aan u gerapporteerd. Deze bevindingen en aanbevelingen worden door u samengevat in een voortgangsrapportage, welke ieder kwartaal besproken wordt binnen het managementteam. Hierdoor houdt u als organisatie grip op de aanbevelingen van de accountant.

Van de 4 processen/onderwerpen waarbij vorig jaar bevindingen zijn geconstateerd, heeft u per heden van 2 processen/onderwerpen de aanbevelingen opgevolgd. Daarnaast bent u met de overige aanbevelingen gestart met de opvolging ervan. Wij verwijzen naar bijlage 'Status bevindingen / aanbevelingen rapportages voorgaande jaren' voor de gedetailleerde status van de openstaande bevindingen en aanbevelingen.

Wij hebben de status in kaart gebracht met behulp van de controle-memoranda per proces van de VIC, de bespreking hiervan met uw adviseur AO/IC en de uitgevoerde werkzaamheden tijdens de interim-controle 2023.

IT audit

Artikel 2:393, lid 4 BW vereist dat we een reflectie geven op de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking voor zover deze relevant is voor de jaarrekeningcontrole.

Bij onze IT-audit controleren wij de betrouwbaarheid en continuïteit van de kritische applicaties (Civision Middelen ofwel CMD) voor de jaarrekeningcontrole inclusief de relevante IT infrastructuur en databases. Hierbij richten wij ons op de opzet en het bestaan van de algemene IT beheersmaatregelen. Daarnaast richt de IT-audit zich op mogelijke knelpunten met betrekking tot de implementatie van het nieuwe financiële pakket iFinanciën.

Uit onze IT-audit komen geen bijzonderheden naar voren die wij aan u dienen te rapporteren. De betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking is gewaarborgd.

Wij constateren daarnaast dat u actief een audit trail vastlegt met het oog op de conversie van gegevens van CMD naar iFinanciën. Wij zullen uw eigen werkzaamheden betrekking in onze controle van de beginbalans 2024.

In de bijlagen hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de IT audit van 2022 en voorgaande jaren. De feitelijke opvolging van deze punten zullen wij aldus aan u rapporteren in ons accountantsverslag.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

WNT

SiSa

Interne beheersing

Fraude(risico)

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Onze werkzaamheden ten aanzien van fraude

Tijdens onze controle hebben wij nadrukkelijk aandacht besteed aan het onderwerp fraude. Op basis van onze frauderisicobeoordeling hebben wij de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- Risicoanalyse per proces waarin de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid zijn afgezet tegen de kans en de impact (enkel voor de risicovolle processen vanuit het oogpunt van de accountantscontrole).
- Frauderisico's onder de aandacht gebracht bij de ambtelijke organisatie en uw VIC-functie.
- Kennisnemen van de door u geactualiseerde frauderisicoanalyse.
- Beoordeeld of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding gaven tot een verhoogd risico.
- Beoordeeld of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties.
- Controle van ongebruikelijke boekingen (boekingen buiten de regulier processen om en specifiek ten aanzien van overboekingen tussen programma's) in uw administratie (memoriaalboekingen).
- Controle van het gunningsproces van aanbestedingen. Hierbij hebben wij ons ook gericht op de door het college geautoriseerde afwijkingen van het eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid.
- Controle van de prestatielevering in het inkoopproces;
- Controle van de zakelijkheid van omvangrijke grond- en vastgoedtransacties.
- Controle van uitgaande betalingen.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bijzonderheden voortgekomen.

Beheersing van frauderisico's krijgt aandacht. U beschikt over een frauderisicoanalyse

Wij hebben naast onze eigen werkzaamheden tevens beoordeeld in hoeverre het frauderisico intern beheerst wordt. De uitkomsten zijn onderstaand opgenomen:

Aspect	Oordeel
Bewustzijn	Er is voldoende aandacht binnen de organisatie voor het risico op fraude.
Risicoanalyse	De gemeente beschikt over een frauderisicoanalyse. Deze is recentelijk geactualiseerd.
Preventieve maatregelen	In de eerste lijn zijn in opzet over het algemeen voldoende richtlijnen en functiescheidingen aanwezig om een fraude van materieel belang te voorkomen.
Detectieve maatregelen (controle door de VIC)	Er zijn in 2023 enkele controlewerkzaamheden, gericht op fraude, uitgevoerd door uw organisatie.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Status opvolging aanbevelingen

Update over onze communicatie met u

Als Qconcepts vinden wij het van belang u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten van de controle hebben gerapporteerd. Deze hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie op grond van onze controlestandaarden	Planning	Management-letter	Accountants-verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van Qconcepts	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet-naleven van wet- en regelgeving		●	●
Schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Gecorrigeerde en niet gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de entiteit			●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's	●	●	●

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekeningOntwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Status opvolging aanbevelingen

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Conform onze beroeps- en gedragsregels dient een accountant bij de uitvoering van zijn werkzaamheden onafhankelijk te zijn van zijn cliënt. Deze regels hebben zowel betrekking op de soort dienstverlening als de persoon die de dienstverlening uitvoert. De regels zijn daarnaast afhankelijk van de omvang en de soort klant. Qconcepts heeft deze regels ook geïncorporeerd in haar beleid en bedrijfsvoering.

Wij hebben gedurende het jaar geen onafhankelijkheidsissues geconstateerd en bevestigen dat we deze onafhankelijkheidsvereisten hebben nageleefd.

Onze urenbesteding wordt beïnvloed door enkele aanvullende werkzaamheden ten aanzien van SiSa en de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording

Wij hebben met onze controlewerkzaamheden de begrote 358 uur overschreden. De belangrijkste reden hiervoor betreft de tijdsbesteding ten aanzien van de veelheid aan aanvullende SiSa-regeling in 2023 en de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. De overige controlewerkzaamheden hebben wij binnen budget kunnen afronden. Dit is naar onze mening het gevolg van de goede afspraken en samenwerking tussen de teams van Gemeente Leudal en Qconcepts.

	Gepland	Gerealiseerd
Partner	120	PM
Manager	84	PM
Senior Professional	154	PM
Totale uren	358	PM

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

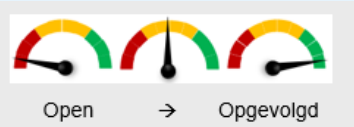

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Status opvolging aanbevelingen

Status bevindingen / aanbevelingen rapportages voorgaande jaren

Aspect	Bevinding en opvolging	Aspect	Bevinding en opvolging
Controle rechtmatigheid inkopen (aanbestedingen)	Bevinding/aanbeveling ML/ACV 2021 en eerder De werkzaamheden rondom aanbestedingen zijn belangrijk met het oog op de rechtmatigheids-verantwoording. Wij signaleren enkele aandachtspunten. Wij adviseren u zorg te dragen dat deze controle tijdig en overeenkomstig de SDO-notitie “Uitvoering van de controle op aanbestedingsrechtmatigheid” wordt uitgevoerd. Daarnaast adviseren wij u om, mede gezien de complexiteit, een 4-ogen principe toe te passen bij deze controle. Opvolging Reeds tijdens de interim- en eindejaarscontrole 2022 hebben wij vastgesteld dat uw organisatie grote stappen heeft gezet rondom de controle op de rechtmatigheid van de (Europese) aanbestedingen. Om vast te stellen dat de inkooplasten rechtmatig zijn aanbesteed, wordt door de adviseur inkoop tezamen met de adviseur AO/IC ieder kwartaal een spendanalyse opgesteld. Als uitgangspunt worden hierbij op crediteurniveau alle bestedingen in het boekjaar hoger dan € 50.000 meegenomen. Vervolgens wordt er per crediteur aangegeven of de gedane bestedingen rechtmatig tot stand zijn gekomen. De uitkomsten van deze controle worden vervolgens door middel van een interne controlememo teruggekoppeld aan het MT.		Door het tussentijds uitvoeren van de controle op de (Europese) aanbestedingen heeft uw organisatie eerder zicht op eventuele (aankomende) onrechtmatigheden binnen het proces en bent u sneller in staat om hier op te acteren. Bovendien kunt u eenvoudiger de controle van de aanbestedingen verruimen door ook te controleren op het voldoen aan het eigen aanbestedingsbeleid. Naar aanleiding van de controle over boekjaar 2023 heeft u naar aanleiding van verrichte werkzaamheden een tweetal onrechtmatigheden geconstateerd. Een dossier heeft betrekking op een onrechtmatigheid uit 2022 die in 2023 doorwerkt. Het andere dossier heeft betrekking op het ten onrecht niet aanbesteden van een beheerovereenkomst. Naar aanleiding van onze aanbevelingen heeft u daarnaast de volgende verbetermaatregelen geïmplementeerd om de controle op de (Europese) aanbestedingen verder te optimaliseren: ▪ Bij de spend analyse vier boekjaren betrekken (2020 t/m 2023); ▪ In de controlesheet op de aanbestedingen de kolommen contractduur (inclusief verlengingen), contractwaarde en type gedane aanbesteding per crediteur toegevoegd; ▪ Het vormen van een aanbestedingsdossier per crediteur, waarin de relevante stukken voor de aanbestedingscontrole in opgenomen zijn. Ten aanzien van dit punt merken we nog op dat het dossier van de VIC een zelfstandig leesbaar dossier dient te zijn.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

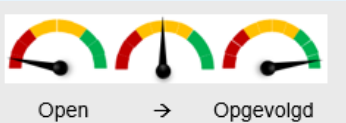

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Status opvolging aanbevelingen

Status bevindingen / aanbevelingen rapportages voorgaande jaren

Aspect	Bevinding en opvolging	Aspect	Bevinding en opvolging	
Prestatielevering Inkopen 	Bevinding/aanbeveling ML/ACV 2020 en eerder U heeft de interne beheersingsmaatregel geïmplementeerd dat een “prestatie-akkoord-verklaarder” (PAV-er) inkoopfacturen digitaal dient te autoriseren nadat hij/zij heeft vastgesteld dat de gefactureerde prestatie ook daadwerkelijk is geleverd. In de praktijk constateren wij dat dit enkel gebeurt aan de hand van bijvoorbeeld een offerte of opdrachtbevestiging. Door deze werkwijze resteert het risico dat de gefactureerde prestatie helemaal niet geleverd is. Wij adviseren u om de PAV-er de daadwerkelijke levering van de prestatie vast te stellen en dit kort te documenteren binnen het autorisatieproces. Om de administratieve lasten, die hiermee gemoeid zijn, niet onevenredig te laten oplopen, stellen wij een groeiproces voor, waarbij ten minste bij de representatieve deelwaarneming door de VIC-functie evident dient te blijken dat de onderliggende prestatie ook daadwerkelijk is geleverd. Opvolging Aan de hand van onze review op de door u verrichte interne controlewerkzaamheden ten aanzien van inkoopfacturen, hebben wij vergelijkbare bevindingen geconstateerd, namelijk dat bij de prestatie-akkoordverklaring door de PAV-ers niet altijd zichtbaar bewijs van prestatielevering is gedocumenteerd. Uit aanvullende werkzaamheden door de VIC heeft u echter wel aanvullende controledocumentatie verkregen waaruit blijkt dat de prestaties daadwerkelijk geleverd zijn.	(vervolg) Wij adviseren u om blijvend aandacht te vragen binnen de organisatie ten aanzien van het proces rondom het vaststellen van de prestatielevering van inkopen en het beleid hieromtrent ook expliciet vast te leggen. U onderzoekt hierbij de mogelijkheid om in iFinanciën documentatie ter onderbouwing van de prestatielevering toe te kunnen voegen. PAVers worden vanaf november bovendien getraind in het systeem, gericht op het aspect prestatielevering. De organisatie onderzoekt in hoeverre de BADO-notitie ‘vastlegging en onderbouwing prestatielevering bij inkopen’ onderdeel kan worden van het vast te leggen beleid. Ten opzichte van onze aanbeveling heeft u nog geen actie ondernomen op dit punt.		
		Lonen en salarissen 	Bevinding ML 2021 De controle van de maandelijkse mutatieverslagen worden wel nog uitgevoerd door de 2 medewerkers salaris-administratie, echter deze controle vindt sinds Covid-19/thuiswerken niet meer zichtbaar plaats. Opvolging Uit de interim-controle 2023 blijkt dat deze controles zichtbaar worden uitgevoerd. De aanbeveling is hiermee opgevolgd.	

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

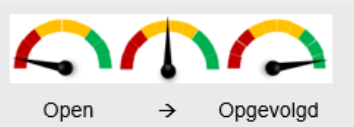

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Status opvolging aanbevelingen

Status bevindingen / aanbevelingen rapportages voorgaande jaren

Aspect	Bevinding en opvolging
IT-audit	Bevinding/aanbeveling ML/ACV 2020 en eerder In de management letter en accountantsverslag van voorgaande jaren zijn meerdere bevindingen en aanbevelingen opgenomen welke voortkomen uit de uitgevoerde IT-audits. De bevindingen en aanbevelingen uit voorgaande jaren inzake IT betreffen de volgende: - Logische toegangsbeveiliging en gebruikersbeheer van Civision bij in- en uitdiensttreding van personeel - Documentatie intern uitgevoerde IT-controles; - Formele vastlegging van uitgevoerde procedures en besprekingen ten aanzien van de IT omgeving; - Jaarlijkse aandacht voor gedegen IT-risicoanalyse; - 15 gebruikers hebben volledige toegang in Civision Middelen (CMD); - Instellingen productieomgeving dienen te worden aangescherpt; - Logging op tabellen in CMD is uitgeschakeld; - Inloginstellingen binnen CMD zijn zwak geconfigureerd. Opvolging De aanbevelingen zijn deels opgevolgd. De GAP-analyse is in 2023 niet op een voldoende niveau uitgevoerd. Gezien de aanbesteding voor een nieuwe financiële applicatie is voor de huidige omgeving geen autorisatiematrix meer opgesteld. Het aantal gebruikers met volledige toegang in CMD is gereduceerd tot slechts drie gebruikers. Inloginstellingen zijn reeds verbeterd in 2023.

Qconcepts

Reitscheweg 45
5232 BX 's-Hertogenbosch
t +31 (0)73 - 61 32 510
e info@qconcepts.nl
i qconcepts.nl

